

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY I AGRESJI W SZKOLE

Zestawienie bibliograficzne w wyborze

WYDAWNICTWA ZWARTE

(Książki dostępne w Bibliotece Pedagogicznej w Piotrkowie Trybunalskim i/lub jej Filiach)

AGRESJA i przemoc w szkole : przyczyny, rozpoznawanie, zapobieganie / red. Irena Pufal-Struzik. – Kielce : Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, 2007

Sygn. 95589

Spis treści:

1. Uczeń i nauczyciel w aktach szkolnej agresji - Pufal-Struzik Irena
2. Relacja uczeń-nauczyciel w szkole - obszar napięć i współpracy - Ratajek Zdzisław
3. Agresja w szkole jako problem w pracy nauczycieli - Dróżka Wanda, Giza Teresa
4. Filozoficzna kategoryzacja postaw agresywnych na podstawie koncepcji Ericha Fromma. Kumulacja bodźców zewnętrznych - Sytnik-Czetwertyński Janusz
5. Agresja i przemoc wśród uczniów gimnazjum w środowisku wiejskim. Sposoby przeciwdziałania i ograniczania - Matyjas Bożena
6. Nauczyciele wobec zachowań agresywnych uczniów "Swoich", "Obcych" i "Odmiennych" - Pufal-Struzik Irena
7. Agresja i rygorizm w postawach wychowawczych nauczycieli a poziom ich kompetencji społecznych - Pufal-Struzik Irena
8. Agresja jako reakcja na stres u nauczycieli zagrożonych wypaleniem zawodowym - Perz Katarzyna

BADZIUKIEWICZ Beata, SAŁASIŃSKI Mirosław : **Vademecum wychowawcy.** – Warszawa : Wydaw. Akademickie „Żak”, 2005. – **S. 175-177** : *Przemoc jako źródło prawa grupowego*

Sygn. 93561

Filia Opoczno 28462

Filia Tomaszów 39934

W krótkim rozdziale scharakteryzowano zachowania agresywnego ucznia oraz grupy uczniów. Jedna z warszawskich szkół w ramach Dni Otwartych, organizuje spotkania z kandydatami i ich rodzicami. Te wcześniejsze spotkania mają wpływ na późniejsze poprawne relacje z uczniami klas starszych.

CEKIERA Czesław, SOŁTYSIAK Teresa : *Dręczenie „kotów” – szkolne zwyczaje, czy zwichnięta samorealizacja uczniów klas starszych w szkołach ponadpodstawowych // W : **Podkultury młodzieżowe w środowisku szkolnym i pozaszkolnym : praca zbiorowa** / pod red. Stanisław Kawula, Henryk Machela – Wyd. 4 uzup. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, cop. 1999. – **S. 81-90***

Sygn. 86784 W

Filia Bełchatów 26248

Filia Radomsko 32462

DAMBACH Karl E. : **Mobbing w szkole : jak zapobiegać przemocy grupowej.** – Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2003

Filia Bełchatów 28726

Filia Opoczno 28529

Filia Radomsko 33439, 33592

Filia Tomaszów 39010

Sygn. 92888

W niniejszej książce opisano problem przemocy grupowej w szkołach, szczególnie przejawy tego rodzaju przemocy w klasach szkolnych. Autor wskazuje na konsekwencje tego nasilającego się zjawiska, dla rozwoju dzieci tj. ofiar i sprawców. Autor podaje również sposoby interwencji.

DANILEWSKA Joanna : **Agresja u dzieci – szkoła porozumienia.** – Wyd. 2. – Warszawa : WSiP, 2002

Sygn. 90469

Filia Bełchatów 28410

Filia Radomsko 33917 (Wyd. 3)
Filia Tomaszów 39063 (Wyd. 3), 39094
Spis treści:

I. AGRESJA I JEJ GENEZA

Wielość ujęć i rozmiar zjawiska
Agresja jako instynkt
Agresja jako reakcja na frustrację
Agresja jako nabyty popęd
Agresja jako nawyk
Złożone postacie agresji

II. AGRESJA I WYCHOWANIE W RODZINIE

Zachowanie agresywne u dzieci
Potrzeby psychiczne dzieci
Kary i nagrody w wychowaniu
Wychowanie bez kar i nagród

III. AGRESJA I WYCHOWANIE W SZKOLE

Agresja uczniowska
Bezradność i agresja nauczycieli
W poszukiwaniu właściwej strategii wychowania

IV. BUDOWANIE ŚRODOWISKA PROFILAKTYCZNEGO W SZKOLE

Atmosfera porozumienia w klasie
Uczenie się rozumienia innych
Porozumiewanie się nauczycieli i rodziców
Szkolne porozumienie przeciw agresji
Indywidualizacja i rozwijanie poczucia wspólnoty

V. TERAPIA PEDAGOGICZNA DLA UCZNIÓW ZAGROŻONYCH AGRESJĄ

Podstawy teoretyczne
Założenia realizacyjne
Oczekiwane wyniki

ANEKSY

Niedokończone historyki - wersja dla dzieci agresywnych
Niedokończone historyki - wersja dla dzieci - ofiar agresji

DANILEWSKA Joanna : *Agresja i jej przeciwdziałanie w szkole* // W : **Powstrzymać agresję u progu szkoły** / pod red. nauk. Joanny Danilewskiej. – Kraków : Wydaw. UJ, cop. 2004. – **S. 9-14**
Sygn. 93451

Filia Bełchatów 29272

Autorka artykułu analizuje zjawisko agresji w szkole na podstawie przeprowadzonych badań. Przedstawia kilka zdarzeń, mających znamiona agresji w środowisku szkolnym. Autorka podaje kilka sprawdzonych sposobów, które mogłyby zredukować to zjawisko. Jest zwolenniczką przestrzegania założeń szkolnych programów profilaktycznych

DĄBROWSKA Joanna : *Diagnoza i profilaktyka niedostosowania społecznego uczniów w aspekcie makro i mezoskali. Doniesienia z badań* // W : **Zagrożenia w wychowaniu i socjalizacji młodzieży oraz możliwości ich przewyższenia** / pod red. Teresy Sołtysiak. – Bydgoszcz : Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej, 2005. – **S. 264-292**

Sygn. 93924 W

Filia Bełchatów 29529

Artykuł przedstawia wyniki badań przeprowadzonych w szkołach miasta i gminy Jeziorany. Badania dotyczyły zjawiska niedostosowania społecznego uczniów klas gimnazjalnych. Krótko zostały zaprezentowane programy profilaktyczne, zrealizowane w gminie w latach 1997-2003. Przedstawiono dane liczbowe obrazujące ilość uczniów zakwalifikowanych do działań profilaktycznych

DEPINO Catharine : **Śmierdzący Ser : [jak obronić dziecko przed przemocą w szkole]**. – Gdańsk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2004

Sygn. 93305

Książka ma pomóc dzieciom w różnym wieku dręczonych przez rówieśników jak również ich dręczycielom. Opisuje formy przemocy, które często się spotyka w szkołach, dając podpowiedzi obrony przed tego typu zagrożeniem.

ERKERT Andrea : **Zabawy dla odreagowania agresji**. – Kielce : Wydawnictwo „Jedność”, 2006

Sygn. 94671

Autorka szuka przyczyn agresywnego zachowania. Proponuje różne zabawy na każdą okazję (aktywizujące, relaksujące, integrujące, z podziałem na role, ruchowe, plastyczne, muzyczne), Zabawy powinny pomóc dzieciom radzić sobie z gniewem i frustracją.

EDWARDS H. Clifford : ***Dyscyplina i kierowanie klasą.*** – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2000

Filia Bełchatów 29675

Książka m.in. podaje sposoby postępowania i wypracowania własnych metod pracy z dziećmi i młodzieżą agresywną oraz metodach przeciwdziałania przemocy w szkole.

GAJEWSKA, Grażyna, SZCZĘSNA, Anna, DOLIŃSKI, Artur : ***Teoretyczno-metodyczne aspekty wychowania : scenariusze zajęć wychowawczych. [T.] 2.*** – Wyd. 2 zm. uzup. i popr. - Zielona Góra : PEKW „Gaja”, 2003. – **S. 197-204** : *Agresja*

Sygn. 90925

Autorki wyjaśniają definicję agresji. Przedstawiają scenariusze dotyczące agresji i sposobów unikania i radzenia sobie z tym problemem

GAJEWSKA, Grażyna, SZCZĘSNA, Anna, DOLIŃSKI, Artur : ***Teoretyczno-metodyczne aspekty wychowania : scenariusze zajęć wychowawczych. [T.] 2.*** – Wyd. 2 zm. uzup. i popr. - Zielona Góra : PEKW „Gaja”, 2003. – **S. 205-214** : *Przemoc*

Sygn. 90925

Autorki wyjaśniają definicję przemocy, podaje jej formy i rodzaje. Przedstawiają scenariusze dotyczące przemocy i sposobów unikania i radzenia sobie z tym problemem

GAJEWSKA, Grażyna, SZCZĘSNA, Anna, DOLIŃSKI, Artur : ***Teoretyczno-metodyczne aspekty wychowania : scenariusze zajęć wychowawczych. [T.3].*** - Zielona Góra : PEKW „Gaja”, 2002. – **S. 75-90** : *Agresja - wprowadzenie*

Sygn. 90926

Autorki wyjaśniają definicję agresji. Przedstawiają scenariusze dotyczące agresji i sposobów unikania, przeciwdziałania i radzenia i sobie z tym problemem.

GAJEWSKA, Grażyna, SZCZĘSNA, Anna, DOLIŃSKI, Artur : ***Teoretyczno-metodyczne aspekty wychowania : scenariusze zajęć wychowawczych. [T. 3].*** - Zielona Góra : PEKW „Gaja”, 2002. – **S. 91-97** : *Przemoc - wprowadzenie*

Sygn. 90926

Autorki wyjaśniają definicję przemocy, podaje jej formy i rodzaje. Przedstawiają scenariusze dotyczące przemocy i sposobów unikania i radzenia sobie z tym problemem.

GAŚ Zbigniew B. : ***Profilaktyka w szkole.*** – Warszawa : WSiP, 2006

Sygn. 94953

Filia Tomaszów 39872

Pozycja adresowana do nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych wskazuje na konieczność i możliwości prowadzenia w środowisku szkolnym działań profilaktycznych, które eliminowałyby lub zmniejszały negatywne zachowania dzieci i młodzieży. Jeden z rozdziałów uwzględnia sposób budowania szkolnego programu profilaktyki.

GAŚ Zbigniew : ***Psychoprofilaktyka : procedury konstruowania programów wczesnej interwencji.*** – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2000. – **S. 32-56** : *Konstruowanie programów wczesnej interwencji*

Sygn. 87933

Filia Bełchatów 27394

Filia Radomsko 32305

Jest to część druga, w której autor dokładnie podaje sposób tworzenia programu o charakterze wczesnej interwencji (KPWI)

GRZYWA-BILKIEWICZ Agnieszka : ***Problem agresji we współczesnej szkole // W : Szkoła w nauce i praktyce edukacyjnej. T. 2*** / pod red. Bożeny Muchackiej. – Kraków : „Impuls”, 2006. – **S. 187-194**

Sygn. 94454

Według przeprowadzonych badań problem agresji dotyczy uczniów (w różnym wieku) jak i nauczycieli. Autorka wymienia najczęstsze formy przemocy, ale także przedstawia metody wychowawcze stosowane w pracy z dzieckiem agresywnym.

GUERIN S., HENNESSY E. : **Przemoc i prześladowanie w szkole : skuteczne przeciwdziałanie agresji wśród młodzieży.** – Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2004

Sygn. 92885

Autorki opisują agresywne zachowania dziewcząt i chłopców. Zapoznają czytelników z wiedzą na temat destrukcyjnych zachowań dzieci i młodzieży. A także zawierają informacje jak przeciwdziałać prześladowaniom.

HAUG-SCHNABEL G. : **Agresja w przedszkolu : poradnik dla rodziców i wychowawców.** – Kielce : Wydawnictwo "Jedność", 2001

Filia w Bełchatowie 27669

Filia Radomsko 32919, 33764

Filia Tomaszów 38277

Książka omawia najnowsze teorie na temat agresji wśród dzieci w wieku przedszkolnym, na podstawie przykładów, zaczerpniętych ze środowiska przedszkoli. Autorka poradnika radzi, aby dzieci nauczyły się radzić z agresją, a dorosłym proponuje wspieranie dzieci w tych działaniach.

HAUK Diemut : **Łagodzenie konfliktów w szkole i w pracy z młodzieżą : poradnik do treningu mediacji.** - Kielce : Wydawnictwo JEDNOŚĆ, 2004

Sygn. 93027

Filia Bełchatów 28889

Poradnik podaje informacje o treningu młodych mediatorów, którzy zajmują się mediacją, zapobiegającą przemocy. Zapoznaje z metodami, celami, rolą i zadaniami mediatorów. Wyjaśnia sposób posługiwania się technikami mediacyjnymi.

Mediacja ma na celu rozwiązywanie konfliktów m.in. poprzez prowadzenie dialogów. Książka zawiera wskazówki do prowadzenia lekcji na temat technik medytacyjnych.

KNEZ Renata, SŁONINA Wojciech M. : **Saper czyli Jak rozminować agresję : program profilaktyczno-wychowawczy dla klas 1-3 gimnazjum oraz klasy 1 szkół ponadgimnazjalnych.** - Wrocław : "Rubikon", 2002

Jest to propozycja zajęć dla nauczycieli przygotowujących się do realizacji programu. Przedstawiono cykl zajęć dla uczniów (przebieg wraz z opisami ćwiczeń, graficznymi środkami dydaktycznymi, materiałami pomocniczymi dla nauczyciela). Zawarto przebieg zajęć, służące integracji grupy oraz zajęcia dla uczniów nt. zachowań agresywnych. Podano także tematykę spotkań nauczyciela z rodzicami.

Sygn. 90630

Filia Bełchatów 28451

Filia Radomsko 33460

Filia Tomaszów 39148

KNEZ Renata, SŁONINA Wojciech M : **Saper czyli Jak rozminować agresję : program profilaktyczno-wychowawczy dla klas 4-6 szkoły podstawowej.** - Kraków : "Rubikon", 2004

Sygn. 94157

KNEZ Renata, SŁONINA Wojciech : **Saper czyli Jak rozminować agresję : program profilaktyczno - wychowawczy dla klas 1-3 gimnazjum oraz klasy 1 szkół ponadgimnazjalnych.** - Kraków : Wydawnictwo Rubikon, 2002

Sygn. 90630

Filia Bełchatów 28451

Filia Radomsko 33460

Filia Tomaszów 39148

KOLL LEA R. : **Wychowanie bez przemocy : zabawy i działania służące rozwiązywaniu konfliktów.** – Kielce : Wydawnictwo "Jedność", 2006

Książka zawiera propozycje zabaw i ćwiczeń, które służą pomocą w relacjach w przedszkolu, świetlicy i szkole. Przedstawia, jak można sobie radzić z konfliktami, do jakich często dochodzi między dziećmi.

Radzi, jak sprawiedliwie rozwiązywać spory. Omawia projekt „Bicie jest głupie - sterowanie konfliktami i kompetencje pojednawcze w placówkach oświatowych", który realizowano w Niemczech.

Sygn. 94656

Filia Radomsko 34231

Filia Bełchatów 29460 (Wyd. z 2004 r.)

KOŁODZIEJCZYK Jakub : **Agresja i przemoc w szkole : konstruowanie programu przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole.** – Wyd. 2 uzup. – Kraków: „Sophia”, 2004

Część pierwsza charakteryzuje zjawisko agresji i przemocy, oraz czynniki wpływające na to zjawisko. Podaje również wskazówki, które pomogą rozpoznać ofiary i ich prześladowców.

W drugiej części zawarto propozycje rozwiązań tego problemu poprzez budowanie szkolnego programu zapobiegania agresji i przemocy.

Filia Bełchatów 29844

KOŁODZIEJCZYK Andrzej : *Agresja w szkole : programy zapobiegania i przeciwdziałania agresji w środowisku szkolnym* // W : **Zanim w szkole będzie źle... : profilaktyka zagrożeń : poradnik dla nauczycieli** / red. Krystyna Ostrowska, Jan Tatarowicz. – Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej MEN, 1996. – **S. 135-154**

Sygn. 89470

Na wstępie pracy, autorka omówiła zjawisko agresji i przemocy w szkole. Rozważała temat zapobiegania przemocy w środowisku szkolnym. Podała przykład programu profilaktycznego interwencyjnego wraz ze scenariuszami spotkań.

KOŁODZIEJCZYK Andrzej : *Przeciwdziałanie agresji i przemocy wśród uczniów* // W : Woynarowska Barbara : **Edukacja zdrowotna : podręcznik akademicki.** - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007. – **S. 471-482**

Sygn. 95690 W

Filia Bełchatów 29948

Filia Tomaszów 40404

Autor przedstawił definicje, formy i częstość występowania zjawiska agresji i przemocy wśród uczniów. Omówił przyczyny i skutki zachowań agresywnych. Scharakteryzował sprawców i ofiary przemocy.

Przedstawił również sposoby zapobiegania zachowaniom agresywnym dzieci i młodzieży, a także podał kilka rozwiązań strategicznych niezbędnych nauczycielowi w tego typu sytuacjach.

KRATA Alicja : *Porozumienie bez przemocy w szkole* // W : **Profilaktyka w szkole : poradnik dla nauczycieli : praca zbiorowa** / pod red. Bożenny Kamińskiej-Buśko, Joannay Szymańskiej. – Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2005. – **S. 68-83**

Sygn. 94199

Opracowanie dotyczy zapobieganiu agresji, poprzez efektywne porozumiewanie się. Autorka jest zwolenniczką koncepcji porozumiewania się w szkole „językiem” serca”. Dzięki odpowiednim metodom uczniowie i nauczyciele mogą obdarzać się wzajemnie szacunkiem, zrozumieniem i zaufaniem. Wg autorki jest to „metoda pokojowego komunikowania się między ludźmi”. Może być wykorzystana różnych sytuacjach naszego życia prywatnego i zawodowego.

KROWATSCHEK Dieter : **Jak sobie poradzić z agresją u dzieci: poradnik dla rodziców.** – Kraków: Wydawnictwo WAM, 2006

Sygn. 93833

Przedstawiono przykłady i różne przejawy agresywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży. Autor wyjaśnił przyczyny ich powstawania, a także zaprezentował podstawowe techniki oraz ćwiczenia treningu pozytywnych postaw i reakcji. Przedstawił metody radzenia sobie z agresją dzieci i młodzieży.

LUBIŃSKA-BOGACKA Magdalena : *Realizacja programów profilaktyczno-wychowawczych w szkołach (na podstawie badań przeprowadzonych w krakowskich szkołach podstawowych i gimnazjalnych)* // W : **Szkoła w nauce i praktyce edukacyjnej. T. 2** / pod red. Bożeny Muchackiej. – Kraków: „Impuls”, 2006. – **S. 223-234**

Sygn. 94454

Niniejsza praca dotyczy działań profilaktycznych, mających na celu powstrzymanie, ograniczenie i usuwanie negatywnych zachowań dzieci i młodzieży. Autorka przedstawia różne formy realizacji tych działań. Jak również dokonuje oceny realizacji szkolnych programów profilaktycznych w krakowskich szkołach. Autorka krótko scharakteryzowała różne programy profilaktyczne które były realizowane przez pedagogów i wychowawców.

MIŁKOWSKA Grażyna : *Od iluzji do realnej szansy, czyli o przeciwdziałaniu agresji dzieci i młodzieży w szkole* // W : **Współprzeźnienie edukacji : szkoła - rodzina - społeczeństwo – kultura** / pod red. nauk. Mirosławy Nyczaj-Drag i Michała Gładziewskiego. – Kraków : „Impuls”, 2005. – **S. 49-62**

Autorka krótko scharakteryzowała zjawisko agresji w życiu publicznym jak i szkolnym. Przedstawiła wyniki badań, dotyczących przemocy nauczyciela w stosunku do ucznia jak i ucznia w stosunku do nauczyciela. Dokonuje analizy kompetencji psychologicznych i pedagogicznych nauczycieli, które mają wpływ na przeciwdziałanie agresywnym zachowaniom uczniów.

Sygn. 93970

MOCZYDŁOWSKA Joanna, PEŁSZYŃSKA Izabela : **Profilaktyka w szkole dla młodzieży niedostosowanej społecznie : elementy programu i scenariusze zajęć dla uczniów klas VI szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.** – Rzeszów : Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, 2006. – **S. 15-30** : *Profilaktyka agresji*

Sygn. 95425, 92405 (Wyd. z 2004 r.), 93668 (Wyd. z 2004 r.)

Filia Bełchatów 29046 (Wyd. z 2004 r.)

W trzecim rozdziale zostały zaprezentowane elementy programu profilaktycznego, dotyczącego agresji i przemocy w szkole. Scharakteryzowano zjawisko agresji, jak również przedstawiono jego profilaktykę. Autorki opracowały kilka scenariuszy zajęć.

OLWEUS Dan : **Mobbing : fala przemocy w szkole : jak ją powstrzymać.** – Warszawa : Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, 2007

Sygn. 95271

Pierwsza część książki opisuje zjawisko mobbingu w szkole. W drugiej części został przedstawiony program zaradczy przeciw mobbingowi w szkole. Autor podaje wskazówki jak rozpoznać zjawisko w środowisku szkolnym i jak mu przeciwdziałać. Część trzecia podsumowuje program zaradczy, który był realizowany w 42 szkołach norweskich.

Czwarta część podaje praktyczne rady jak realizować program, aby przyniósł korzystne efekty dla nauczycieli i uczniów.

PLUTA Teresa : **Profilaktyczno-wychowawczy program przeciwdziałania agresji u dzieci w młodszym wieku szkolnym.** – Kraków : „Impuls”, 2003

Sygn. 90880

Filia Bełchatów 29753

Filia Radomsko 33370

Powyższy program zawiera opis problemu agresji wśród dzieci. Podzielony jest na dwa działy :

Dział 1 : Ćwiczenia i zabawy interakcyjne jako środek do eliminowania agresji wśród dzieci

Dział 2 : Współpraca z osobami wspomagającymi działalność eliminującą agresję

Na końcu podaje ewaluację programu oraz szeroką bibliografię

PORTMANN R. : **Gry i zabawy przeciwko agresji.** – Kielce : Wydawnictwo „Jedność”, 1999

Sygn. 88468

Filia Bełchatów 26394

Filia Radomsko 32921, 33763

Filia Tomaszów 38407

Jest to zbiór zabaw i ćwiczeń pomagających odreagować napięcia złości i agresji. Dotyczy to różnych sytuacji np. rozpoznawania przyczyn swoich złości, lepszego rozumienia siebie i innych, budowania poczucia własnej wartości i osobowości, nawiązywania poprawnych nieagresywnych więzi między rówieśnikami, pokojowego rozwiązywania konfliktów.

PORTMAN Rosemarie : **Przemoc wśród dzieci : uchwycić sedno.** – Kielce : Wydawnictwo JEDNOŚĆ, cop. 2006. – **S. 48-55** : *Przemoc rozpoznana – przemoc pokonana?*

Sygn. 95659

Filia Bełchatów 29630

Filia Radomsko 34230

Autor w rozdziale, krótko przedstawia profilaktykę pierwotną i wtórną (interwencja). Omawia działania przeciwko przemocy, a także zachowania w sytuacjach zagrożenia przemocą.

PROKOSZ, Małgorzata : *Przemoc w szkole podstawowej : stan aktualny i możliwości przeciwdziałania* // W : **Psychopatologia i psychoterapia : przejawy narkomanii, alkoholizmu, przemocy, zaburzeń psychicznych w rodzinie i w szkole oraz możliwości im przeciwdziałania** / red. Andrzej Margasiński, Beata Zajęcka. - Kraków : "Impuls", 2000. - **S. 229-238**

Filia Bełchatów 27499

PRZEMOC w rodzinie i w szkole: materiały z sesji naukowej - Toruń 5 kwietnia 2001 r. / red. V. Kwiatkowska-Darul - Toruń.: Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 2001

Sygn. 90004

Filia Tomaszów 38493

PRZYBYŁA, Hanna , SKWARA Aleksandra : *Kształcenie umiejętności twórczego rozwiązywania konfliktów jako forma oddziaływań profilaktycznych wobec przemocy w środowisku młodzieży szkolnej* // W : **Przemoc dzieci i młodzieży w perspektywie polskiej transformacji ustrojowej** / pod red. Jana Papieża i Andrzeja Płukisa. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2000. - **S. 282-290**

Sygn. 87858, 84968, 84969, 84967W

Filia Bełchatów 26881

Filia Radomsko 32464

Filia Tomaszów 38224

RUMPF Joachim : **Krzyczeć, bić, niszczyć : agresja u dzieci w wieku do 13 lat.** - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2003

Filia Bełchatów 28724

Filia Opoczno 28524

Filia Radomsko 33522, 33593

Filia Tomaszów 39113

Zjawisko agresji i przemocy obserwowana jest u dzieci. w domu, przedszkolu i szkole. Często nie potrafimy tej sytuacji zaradzić, gdyż nie rozumiemy powodów takich zachowań. Autor wyjaśnia pojęcie agresji, jakie są jej rodzaje i kiedy zmienia się ona w przemoc. Opiera się na przykładach wziętych z życia codziennego, przedstawiając najlepsze metody radzenia sobie z tym zjawiskiem u dzieci, nie hamując prawidłowego rozwoju ich osobowości. Książka ta jest skierowana przede wszystkim do rodziców, wychowawców, osób pracujących w przedszkolach i nauczycieli

SŁAPIŃSKA Anna : *Przemoc rówieśnicza przejawem łamania praw dziecka* // W : **Prawa dziecka : wybrane aspekty** / red. Izabela Marczykowska [i in.]. - Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. - **S. 79-104**

Sygn. 95208 W

Autorka opisuje przejawy przemocy w szkole, grupie rówieśniczej i środowisku dużego miasta.

Przeprowadzono badania tego zjawiska i dokonano analizy. Na końcu zostały podane wnioski i sugestie dla nauczycieli i wychowawców.

SANDY Sandra V, COCHRAN Kathleen M. : *Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów u dzieci : w okresie od wieku przedszkolnego po dorastanie* // W : **Rozwiązywanie konfliktów : teoria i praktyka** / pod red. Mortona Deutscha, Petera T. Colemana. - Kraków : Wydawnictwo UJ, cop. 2005. - **S. 312-338**

Sygn. 94380 W

Filia Bełchatów 29256

SURZYKIEWICZ Janusz : **Agresja i przemoc w szkole : uwarunkowania socjoekologiczne.** - Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2000

Filia Tomaszów 38657

Spis treści:

Rozdział I. Problemy definicyjne agresji i przemocy.

Rozdział II. Przegląd badań nad agresją i przemocą w szkole.

Rozdział III. Socjoekologiczne i rozwojowe podejście do badań agresji i przemocy uczniów.

Rozdział IV. Kultura szkoły a agresja i przemoc uczniów.

Rozdział V. Prewencja i interwencja w szkole.

Rozdział VI. Próba oceny dorobku badań nad agresją i przemocą.

Rozdział VII. Metodologia badań własnych.

Rozdział VIII. Charakterystyka zjawiska agresji i przemocy wśród uczniów.

Rozdział IX. Podmiotowe wyznaczniki zachowań agresywno-przemocowych uczniów.

Rozdział X. Pozaszkolne środowiska socjalizacyjne ucznia i ich wpływ na zachowanie.

Rozdział XI. Właściwości szkolnego kontekstu socjalizacji a zjawisko agresji i przemocy.

Rozdział XII. Zewnątrz i wewnątrzszkolne uwarunkowania przemocowości - model regresji.

Rozdział XIII. Posumowanie, dyskusja wyników i wnioski.

Rozdział XIV. Implikacje dla prewencji i interwencji w pracy szkół.

SKOLNY program profilaktyki w praktyce : przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna : praca zbiorowa / pod red. Grzegorza Koźmińskiego.

- Piła : Pracownia Wydawniczo-Edukacyjna K&K, 2003. - **S. 29-30**

Sygn. 92425

Publikacja zawiera przykładowe narzędzia badawcze (ankiety), scenariusze zajęć z uczniami różnych typów szkół, scenariusze spotkań z rodzicami, szkolne programy profilaktyczne. Programy dotyczą m.in. przemocy i agresji.

SZPRINGER, Monika : **Profilaktyka społeczna : rodzina, szkoła, środowisko lokalne**. – Kielce.
– Wydawnictwo. Akademii Świętokrzyskiej, 2004

Sygn. 93674 W

Zawiera rozdział : Profilaktyka agresji w szkołach polskich i włoskich. Krótko charakteryzuje szkolne programy profilaktyczne przeciw agresji, programy interwencyjne walki z agresją w szkołach, zajęcia reedukacyjne dla dzieci agresywnych, warsztaty dotyczące agresji i konfliktów osiedlowych, program profilaktyczny „Veto wobec przemocy i narkotyków”, program zajęć wychowawczo-profilaktycznych, rozwój autokontroli emocjonalnej, scenariusz spotkania z rodzicami, czyli wywiadówka profilaktyczna oraz „Trening zastępowania agresji”.

SZOSTAK Sylwia, TABAKA Anna : **Porozmawiajmy o agresji : propozycja programu profilaktyczno-wychowawczego dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej**. - Kraków : "Rubikon", 2004

Sygn. 94156

Filia Bełchatów 29013

Filia Radomsko 33841

Krótko został scharakteryzowany rozwój dziecka w młodszym wieku szkolnym, jak również zostały omówione przyczyny i objawy zachowań agresywnych. Przedstawiono cele i zadania programu "Porozmawiajmy o agresji". Zamieszczono scenariusze zajęć z dziećmi oraz scenariusze spotkań z rodzicami.

SZYMAŃSKA Joanna : *Program profilaktyki w praktyce szkolnej* // W : **Profilaktyka w szkole : poradnik dla nauczycieli : praca zbiorowa** / pod red. Bożenny Kamińskiej-Buśko, Joanny Szymańskiej. – Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2005. – **S. 21-43**

Sygn. 94199

Przedstawiony program profilaktyczny dotyczy m.in. agresji i przemocy w szkole. Omawia doświadczenie innej szkoły przy tworzeniu programu wraz z praktycznymi wskazówkami i radami. Program zawiera standardy szkolnego programu profilaktyki, identyfikuje problem, podaje diagnozę przyczyn i potrzeb, oraz podaje planowane zadania.

URBAN Bronisław : *Możliwości ograniczenia agresji we wczesnym okresie rozwoju psychofizycznego dziecka* // W : **Powstrzymać agresję u progu szkoły** / pod red. nauk. Joanny Danilewskiej. – Kraków : Wydawnictwo UJ, cop. 2004. – **S. 9-14**

Sygn. 93451

Filia Bełchatów 29272

Autor publikacji na podstawie własnych badań zdiagnozował zachowania agresywne już od najwcześniejszych lat życia dziecka. Zostały przedstawione symptomy agresji i zachowań prospołecznych. W celu zmniejszenia agresywnych zachowań autor proponuje zastosować różne strategie m.in. realizować działania profilaktyczne i tzw. działania zręczności społecznych, tj. umiejętności zachowania się w sytuacjach społecznych, warunkujących życie grupie społecznej.

ZUBRZYCKA Elżbieta : **Słup Soli : jak powstrzymać szkolnych dręczycieli**. – Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2007

Sygn. 93304

Filia Bełchatów 29415

Filia Radomsko 34281

W książce zostało omówione zjawisko dręczenia dzieci przez inne dzieci. Autorka w sposób przystępny dla dziecka tj. w formie opowiadania, przedstawiła, jak milczenie i bierna postawa obserwatorów wspiera dręczycieli szkolnych i zachęca ich do negatywnego działania. Autorka podpowiada jak może zareagować pojedyncze dziecko i co może zrobić, aby zmienić tę sytuację.

ŻEROMSKA-CHARLIŃSKA, Joanna : *Interwencja pedagogiczna jako forma programu profilaktycznego w zwalczaniu przemocy wobec dzieci i młodzieży* // W : **Pedagogika wobec zagrożeń, kryzysów i nadziei : praca zbiorowa** / pod. red. Teresy Borowskiej. - Kraków : Oficyna Wydaw. "Impuls", 2002. - **S. 107-125**

Filia Bełchatów 28234

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

(Artykuły dostępne w Czytelni Biblioteki Pedagogicznej w Piotrkowie Trybunalskim i/lub jej Filiach)

BAŁON A.W., LESIUK E.: *Metody Thomasa Gordona. Agresja w szkole* // Gazeta Szkolna. – 2002, nr 5, s. 13

BŁASZCZYK Jadwiga, STAJNIAK Elżbieta : *PROGRAM "Nie! dla przemocy i agresji w szkole"* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2002, nr 1, s. 42-43

BORKOWSKA Ewa : *Realizacja programu "Bezpieczne dzieciństwo" w szkole podstawowej w Szklarce Przygodzickiej* // Edukacja dla Bezpieczeństwa. - 2002, nr 2, s. 14-19
Program autorski Pani Ewy Borkowskiej dla klas I-III oraz IV-VI szkoły podstawowej. Program mający na celu przeciwdziałanie przemocy i poznanie przez uczniów zasad BHP w szkole.

BURIAN J.: *Rozwiązywanie problemu agresji w klasie* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2003, nr 1, s. 35–37

BUSS Renata: *Program przeciwdziałania przemocy* // Problemy Narkomanii. – 2004, nr 4, s. 83-93

CHOINA M.: *Bo tak trzeba...(rzecz o agresji w szkole)* // Nowa Szkoła. – 2003, nr 6, s. 24–28

CHYLEWSKA-BARAKAT L., BARAKAT M.: *Strategie redukcji agresji w szkole* // Edukacja i Dialog. – 2000, nr 5, s. 35–39

CIUPIŃSKA B.: *TZA w pracy z młodzieżą (Trening Zastępowania Agresji w warunkach szkolnych)* // Nowa Szkoła. – 2004, nr 8, s. 18–21

CUKROWSKI G.: *Wpływ dalekowschodnich sztuk walki na wygaszanie agresji u uczniów szkół gimnazjalnych* // Lider. – 2003, nr 3, s. 24–26; 2004, nr 5, s. 26

CZYŻEWSKA M.: *O możliwościach nauczycieli na przykładzie amerykańskim (Nauczyciele a przemoc w szkole)* // Niebieska Linia. – 2006, nr 5, s. 7–9

DWORAKOWSKI Mirosław : *Jak przeciwdziałać przemocy* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2000, nr 3, s. 32-34
Przemoc w szkole. Działania profilaktyczne

DZIERZGOWSKA I.: *Jak radzić sobie z przemocą? Żeby szkoła nie była bezradna wobec agresji* // Dyrektor Szkoły. – 2003, nr 11, s. 8–9

DZIERZGOWSKI J.: *Szkoła wobec przemocy* // Gazeta Szkolna. – 2004, nr 21, s. 18

FATYGA-FIOŁEK Ewa : *Przeciwdziałanie przemocy i agresji - metoda projektu* // Język Polski w Gimnazjum. - R. 5, nr 1 (2003/2004), s. 103-105
Relacja z realizacji projektu edukacyjnego w szkole pt.: "Stop agresji i przemocy".

FENIK Katarzyna : *MINA* // Niebieska Linia. - 2003, nr 3, s. 26-27
Program profilaktyczny dla klas V-VI szkoły podstawowej i gimnazjum.

FRANUSZ Barbara : *Program przeciwdziałania przemocy w szkole podstawowej* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2001, nr 5, s. 46-52
Szkoła Podstawowa nr 34 w Olsztynie - scenariusze zajęć.

GAWRECKA I.: *Agresja i przemoc w gimnazjach. Czy potrzebna profilaktyka?* // Dyrektor Szkoły. – 2004, nr 3, s. 48 – 50

GAZIK A.: *Agresja wśród dzieci i młodzieży, jej uwarunkowania i sposoby przeciwdziałania* // Problemy Narkomanii. – 2007, nr 2, s. 33-40

GAŚKA B.: *Gimnazjum bez przemocy (Program zapobiegania)* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2002, nr 1, s. 44–45

- GLAPKA Iwona, MICHALAK Elżbieta : *Jak podnieść poziom bezpieczeństwa w szkole* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2002, nr 1, s. 43-44
Omówienie badań dotyczących przeciwdziałania przemocy w szkole.
- GORAJ J.: *Dlaczego w szkole jest tak wiele agresji?* // Katecheta. - 2005, nr 2, s. 3-13
Autor charakteryzuje agresję i przemoc wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Analizuje przyczyny i zjawiska agresji w szkole. Przedstawia środki zaradcze.
- GORLACH A. : *Program NIE dla przemocy - TAK dla kultury* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2001, nr 2, s. 42-44
- GÓRECKA Elżbieta : *Nie zamykaj oczu* // Remedium. - 2004, nr 2, s. 12
Akcja "Szkoła z klasą" przeciwdziałania przemocy - refleksje nauczyciela.
- GRZESISTA V.: *Jak realizujemy zadanie szkoły bez przemocy w ramach udziału w konkursie „Szkoła z klasą”?* // Lider. - 2003, nr 9, s. 12
- HAŁGAS J.: *Nie milcz! Szkolna debata uczniowska poświęcona zjawisku przemocy i agresji* // Wszystko dla Szkoły. - 2006, nr 3, s. 1-2
- HAŁGAS J.: *Trening zastępowania agresji (ART.) w szkole* // Wszystko dla Szkoły. - 2005, nr 10, s. 1-3
- IŁENDO-MILEWSKA A.: *Program „Stop przemocy” w gimnazjum* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2006, nr 4, s. 47-48
- KANIOWSKA T.: *Profilaktyka przemocy w szkołach* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2004, nr 3, s. 14-16
- KARŁYK A.: *Dokształcanie nauczycieli w zakresie radzenia sobie z agresją uczniów w szkole* // Szkoła Specjalna. - 2004, nr 3, s. 174-184
- KASZULANIS M.: *Zegarek z alarmem (Jak kraje unijne radzą sobie ze zjawiskiem przemocy w szkole, czy decydują się na mundurki?)* // Głos Nauczycielski. - 2007, nr 16, s. 6
- KNEZ R.: *Zachowania agresywne w kontekście praktyki szkolnej* // Wychowawca. - 2003, nr 3, s. 10-11
Sposoby przeciwdziałania agresji w szkole podstawowej.
- KOŁODZIEJCZYK J.: *Jak przemoc szkolną przemoc?* // Psychologia w szkole. - 2005, nr 2, s. 53-62
- KOŁODZIEJCZYK Jakub : *Szkolny program przeciwdziałania agresji i przemocy* // Psychologia w Szkole. - 2007, nr 1, s. 109-116
- KOWALEWSKA Ewa : *Szkolny program walki z agresją* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2002, nr 1, s. 41-42
- KOWALSKA R.: *Przemocy i agresji w szkole możemy zapobiegać poprzez gry i zabawy stosowane nie tylko na lekcjach wychowania fizycznego* // Lider. - 2003, nr 10, s. 8-9
- KROT J.: *Przemoc w szkole - jej uwarunkowania i zapobieganie (próba syntezy wyników badań)* // Opieka-Wychowanie-Terapia. - 2002, nr 2, s. 8-12
- KUŚPIT Małgorzata : *Agresja w szkole* // Remedium. - 2004, nr 11, s. 16-17
Źródła agresywnych zachowań w szkole. Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole.
- LASOK Sabina : *Przeszkoleni : program profilaktyczny przeciw "koceniu"* // Niebieska Linia. - 2003, nr 3, s. 28-29
Specyficzny sposób witania pierwszoklasistów przez uczniów starszych klas.

- MANTURZEWSKA-GRZEGORCZYK A., SACHOWSKA K.: *Jak rozmawiać z rodzicami agresywnego ucznia?* // Psychologia w szkole. – 2006, nr 3, s. 101–103
- MILCZAREK A.: *Kiedy w szkole pojawia się przemoc...* // Psychologia w szkole. – 2006, nr 1, s. 37–50
- MILCZAREK Agnieszka, WĘGRZYNOWSKA Joanna : *Gdy się biją* // Psychologia w Szkole. - 2006, nr 1, s. 51-52
Przeciwdziałanie agresji. System interwencji wobec sprawcy i ofiary przemocy.
- MORAWSKA E., MORAWSKI J.: *Trening Zastępowania Agresji. Cz. 1* // Psychologia w szkole. – 2006, nr 1, s. 29-36
- MORAWSKA E., MORAWSKI J.: *Trening Zastępowania Agresji. Cz. 2* // Psychologia w szkole. – 2006, nr 2, s. 83-90
- MORAWSKA E., MORAWSKI J.: *Trening Zastępowania Agresji. Cz. 3* // Psychologia w szkole. – 2006, nr 3, s. 105–109
- MORAWSKA E., MORAWSKI J.: *Trening Zastępowania Agresji. Cz. 4* // Psychologia w szkole. – 2006, nr 4, s. 95-104
- MORAWSKI Jacek : *Trening Zastępowania Agresji* // Problemy Alkoholizmu. - 2001, nr 4, s. 23-28
M. in. Program ART w szkole
- MOSZCZYŃSKA Urszula, PAŁYSKA Maciej, RADUJ Joanna : *Program profilaktyczno-edukacyjny jako próba przeciwdziałania przemocy w szkole* // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2003, [nr] 1, s. [20]-26
Występowanie agresji, przemocy i mobbingu w szkołach. Działania przeciwko tym zachowaniom organizowane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w warszawskiej dzielnicy Natolin - we współpracy ze środowiskiem lokalnym .
- NERWIŃSKA Elżbieta : *"Porozumienie bez Przemocy"* // Edukacja Zdrowotna i Promocja Zdrowia w Szkole. - 2005, z. 9, s. 66-69
Agresja i przemoc wśród uczniów. Program "Porozumienie w Szkole" oparty na metodzie "Porozumienia bez Przemocy" Marshalla B. Rosenberga. Dwa systemy wartości: język "szakala", język "żyrafy". Zagadnienia wolności, odpowiedzialności, umiejętności życiowych. Przeciwdziałanie agresji.
- NERWIŃSKA Elżbieta : *Przeciwdziałanie agresji i przemocy : porozumienie w szkole* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2007, nr 1, s. 8-13
- PASZKIEWICZ A.: *Sposób na szkolnych brutalni* // Psychologia w szkole. – 2005, nr 3, s. 59–68
- PORAJ G.: *Szkoła chora na agresję* // Psychologia w szkole. – 2006, nr 3, s. 87–99
- PORAJ G.: *Szkoła wobec agresji* // Psychologia w szkole. – 2006, nr 1, s. 3–24
- PRAJSNER M.: *„Zero tolerancji dla przemocy w szkole”* // Remedium. – 2007, nr 5, s. 1–4
- ROSENBERG Marshall : *Porozumienie Bez Przemocy* // Psychologia w Szkole. – 2007, nr 1, s. 15-28
- RÓŻAŃSKA-KOWAL J.: *Wpływ wiedzy psychologicznej i pedagogicznej na spostrzeganie sytuacji przemocy szkolnej i sposób jej przeciwdziałania* // Ruch Pedagogiczny. – 2003, nr 1–2, s. 59–73
- RYLKE Hanna : *Przeciwdziałać przemocy*; rozm. przepr. Mariusz Malinowski // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2000, nr 25, s. 15
Zjawisko przemocy w szkole.
- RYLKE Hanna : *Szkolny program przeciwdziałania przemocy* // Remedium. - 1997, nr 4, s. 18-19
- SAWICKA K.: *Jak chronić uczniów przed przemocą?* // Remedium. – 2007, nr 2/3, s. 18–21

SOCHACKI Marcin J. : *Rządowy program przeciwdziałania przemocy – dwie narracje* // Remedium. – 2007, nr 5, s. 5-7

Omówienie wybranych elementów rządowego programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” mającego skutecznie zapobiegać agresji i przemocy w szkołach i innych instytucjach edukacyjnych i wychowawczych.

SOŁTYS E.: *Nasze działania profilaktyczne* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2001, nr 2, s. 49-50

STANKIEWICZ D.: *Kierowanie konfliktem – głos w dyskusji na temat agresji w szkołach* // Dyrektor Szkoły. – 2003, nr 12, s. 28-29

STARĘGA A.: *Jak to się robi w Ameryce? Przeciwdziałanie zjawisku bullyingu* // Niebieska Linia. – 2003, nr 3, s. 30-31

STOP - Program Przeciwdziałania Przemocy // Niebieska Linia. – 2003, nr 3, s. 21-25
Materiały dla rodziców, uczniów - opracowane na podstawie strony internetowej Stowarzyszenia "Bliżej Dziecka" www.przemoc.w.szkole.pl.

SURZYKIEWICZ Janusz : *Przeciwdziałanie przemocy w szkołach niemieckich w świetle literatury przedmiotu* // Opieka, Wychowanie, Terapia. – 1998, nr 1, s.5-12

SZAFIŃSKA-CHADAŁA Marzena, ŚWIDERSKA-ŁAPPO Anna : *Projekt przeciwdziałania agresji i przemocy* // Biblioteka w Szkole. – 2001, [nr] 4, s. 34
Wśród dzieci i młodzieży.

TEREBUS I.A.: *Nie zwalczać, lecz przeciwdziałać. Agresja w szkole* // Gazeta Szkolna. – 2000, nr 7, s. 15

TYNELSKI Aleksander : *Przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu, agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2005, nr 3, s. 9-15

WODNICKA Ewa, WIEWÓRA Renata, ZARĘBA Marek : *Program przeciwdziałania przemocy w Szkole Podstawowej nr 72 w Krakowie* // Lider. – 2003, nr 9, s. 17-20

WODNICKA Ewa, WIEWIÓRA Renata : *"Tydzień bez agresji. Nie zamykaj oczu"* : w *Szkole Podstawowej nr 27 w Krakowie* // Lider. – 2004, nr 12, s. 7-9
Program przeciwdziałania przemocy i agresji w szkole.

WODZIŃSKA Aleksandra : *Warsztaty na złagodzenie agresji* // Psychologia w Szkole. – 2006, nr 2, s. 91-94

WOJCIECHOWSKI Mirosław : *Dzieci przeciw dzieciom - od kontestacji do działania* // Życie Szkoły. – 1998, nr 2, s. 81-83
Program przeciwdziałania przemocy w szkole.

WOJCIECHOWSKI Mirosław : *Powstrzymać przemoc?* // Dyrektor Szkoły. – 1998, nr 6, s. 38-39
Przeciwdziałanie i redukcja przemocy w szkołach - program interwencyjny.

WOJCIECHOWSKI Mirosław : *Sposób na przemoc w szkole* // Ruch Pedagogiczny. – 2000, [nr] 3/4, s. 117-122

WOJCIESZEK Krzysztof : *Pejzaż niezupełny* // Remedium. – 2001, nr 12, s. 5
Profilaktyka przemocy rówieśniczej.

Zob też zestawienia bibliograficzne:

- Przemoc i agresja wśród dzieci i młodzieży
- Przestępczość dzieci i młodzieży
- Przemoc wobec nauczycieli

**WIĘCEJ TEMATYCZNYCH ZESTAWIEŃ BIBLIOGRAFICZNYCH
ZNAJDZIECIE PAŃSTWO W NASZYM INTERNETOWYM SERWISIE POD ADRESEM
<http://www.pedagogiczna.edu.pl>**